

Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A149 Bonte Strandloper² *Calidris alpina*, niet-broedvogel (*Versie oktober 2024*)

Deze bouwsteen richt zich op de Bonte Strandloper in de hoedanigheid van niet-broedvogel. De Bonte Strandloper is in Nederland doortrekker in zeer groot aantal en wintergast in groot aantal, waarbij de grootste concentraties zich in de Waddenzee en het Deltagebied bevonden. Buiten het broedseizoen bestaat de habitat vooral uit getijdengebieden en estuaria. Kleine aantallen Bonte Strandlopers zijn tijdens de dootrekperiode te zien in zoetwatergebieden in het binnenland. Het voedselbiotoop omvat zandige maar ook zeer slikkige platen in intergetijdengebieden en alle gradaties daar tussenin. De soort zoekt ook voedsel op drooggevalen slikken in moerassen of op slikkige oevers van rivieren, plassen en andere wateren. De Bonte Strandloper foerageert op bodemfauna en eet voornamelijk wormen, kleine schelpdieren en kreeftachtigen. De Bonte Strandloper gebruikt doorgaans met lage vegetatie begroeide kwelders, naast zand- en modderbanken, stranden en inlagen als gezamenlijke hoogwatervluchtplaatsen en deelt die locaties vaak met andere steltlopers. De broedgebieden liggen deels in Noord-Europa en Noordwest-Siberië (ondersoort *C. a. alpina*), een ander deel broedt op Groenland, IJsland, de Britse eilanden en rond de Oostzee (ondersoort *C. a. schinzii*). Het overgrote deel van de in Nederland verblijvende Bonte Strandlopers behoort tot *C. a. alpina*, waarvan in Nederland in de winter naar schatting 20-25% van de flyway-populatie verblijft. Bij *C. a. schinzii* worden drie deelpopulaties onderscheiden, in Nederland komen vogels van de kleine 880-1.600 vogels tellende populatie voor die broedt in Zuid-Scandinavië en de Baltische staten. Welk percentage daarvan in Nederland verblijft is niet bekend.

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerende landelijke doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 187.300 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	187.300 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorgestelde nieuwe landelijke doel 2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 190.000 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	190.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	190.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	270.000 vogels (seizoensgemiddelde)

Hoewel de genoemde ondersoorten door verschillen in de timing van de doortrek deels afzonderlijk zijn te monitoren is ervoor gekozen om aantallen te presenteren voor de ondersoorten gezamenlijk. Het werken met landelijke doelen en regionale opgaves per ondersoort (of flyway-populatie) is in de praktijk

¹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

² Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als niet-broedvogel.

³ Het vigerende landelijke doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴ De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

waarschijnlijk complex en ook niet doelmatig omdat de ondersoorten grotendeels dezelfde foerageergebieden- en hoogwaterrustplaatsen benutten.

Voorstel voor regionale opgave

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. Omdat de soort bijna uitsluitend voorkomt in zoute rijkswateren, is een regionale opdeling niet nodig (tabel 1). In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Bonte Strandloper als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is (het verschil tussen de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) en de gewenste populatieomvang in 2050), is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (hier alleen rijkswateren) van de populatie van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend. hvp = hoogwatervluchtplaats.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	270.000	100%	stabiel	190.000
Overige regio's		elk <1%	-	eventuele foerageerlocaties en hvp's behouden
Landelijk	270.000	100%	stabiel	190.000

Prioritering

De Bonte Strandloper bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

⁵ Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel wordt als ‘gunstig’ beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

De verspreiding van Bonte Strandloper in Nederland is in vergelijking met de periode rond 1980, ten tijde van het vaststellen van de Vogelrichtlijn, min of meer gelijk gebleven. Het aspect verspreidingsgebied wordt daardoor als ‘gunstig’ beoordeeld. De populatieomvang heeft lange tijd een lichte stijging gehad, maar op zowel flyway-niveau en ook in de internationale Waddenzee neemt het aantal recent af. De Nederlandse Waddenzee en zoute Delta wijken daar van af, de populatie laat op de korte termijn een stabiele aantalsontwikkeling zien (tabel 2, figuur 1, Hornman *et al.* 2022). Het aantal ligt nog ruim boven het dieptepunt halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw. Het aantal blijft daarmee ruim boven de Gunstige Referentiewaarde (GRW) voor de populatie (zie soortspecifieke onderbouwing hieronder en generieke uitleg box 1). Als gevolg wordt ook het aspect populatie als ‘gunstig’ beoordeeld. Het actuele leefgebied is van voldoende omvang om de populatie op een gunstig niveau in stand te houden, gezien de aantalstoename in het verleden. Er zijn geen indicaties dat de kwaliteit van het leefgebied in Nederland van Bonte Strandloper als niet-broedvogel dusdanig onder druk staat dat de gunstige SvI in het geding komt. Hoewel het aantal nu stabiel is (met indicaties voor een lichte afname), is door de eerdere sterke toename en de afwezigheid van belangrijke knelpunten, het toekomstperspectief voor Bonte Strandloper in Nederland ‘gunstig’. In het doelendocument (ministerie van LNV 2006) werd de SvI van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel tevens op alle aspecten als ‘gunstig’ ingeschat.

Nadere onderbouwing GRW⁶

De populatieomvang van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (Directive Value, DV) betrof 190.000 vogels (gemiddeld seizoensgemiddelde 1977/78-1981/82). Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt, en dus als GRW kan dienen, wordt deze vergeleken met de Ecologisch Gunstige Referentie (EGR). De EGR voor Bonte Strandloper betreft de gemiddelde populatieomvang in 1980/81-1989/90 (150.000 vogels), een periode die voor estuariene benthivoren als de Bonte Strandloper als gunstig wordt beschouwd (zie box 1, Vogel *et al.* 2021). De DV ligt met 190.000 vogels boven de EGR van 150.000 vogels, waarmee de GRW wordt bepaald op een seizoensgemiddelde van 190.000 vogels overeenkomstig de DV. Omdat de GRW gebaseerd wordt op de DV en niet op de EGR, vindt geen correctie plaats voor onomkeerbaar verlies van foerageergebied door de Deltawerken, waar geen herstel kan worden nagestreefd (zie box 1). De Vogelrichtlijn bepaald immers dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding behouden moet blijven.

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	270.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	stabiel
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	matige toename (1,2% per jaar)
Gunstige Referentiewaarde Populatie	DV	190.000 vogels (seizoensgemiddelde)

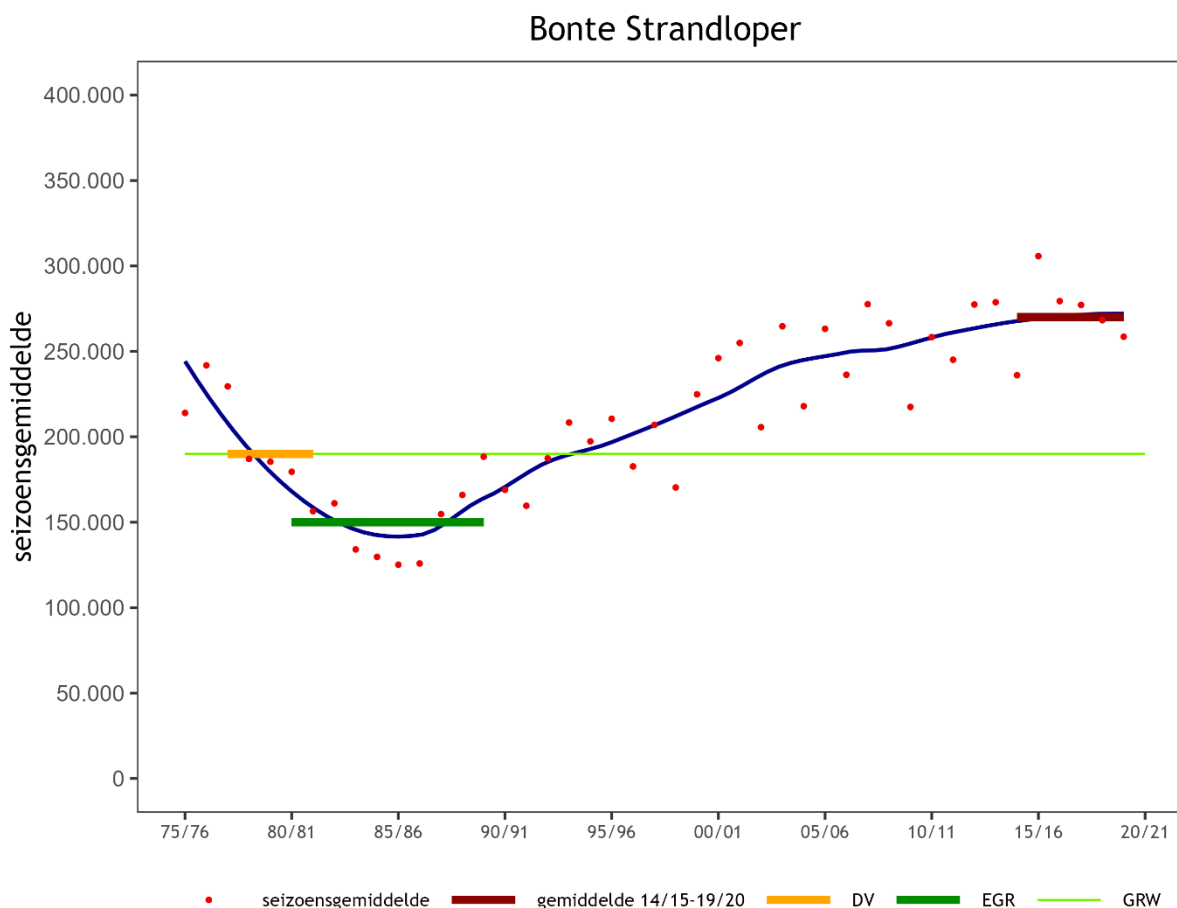
⁶ De te nemen stappen voor het bepalen van de GRW voor niet-broedvogels worden in detail toegelicht in Vogel *et al.* (2021), waarbij het stroomschema in figuur 5.5 (bepaling GRW) wordt gevolgd. Zie ook de generieke uitleg in box 1 van deze bouwsteen.

Box 1. Wat is de GRW en hoe wordt die bepaald voor niet-broedvogels

Bij de methodiek voor het bepalen van de SvI (Vogel *et al.* 2021) is het voor de beoordeling van het aspect populatie nodig om de actuele populatieomvang te vergelijken met een Gunstige Referentiewaarde (GRW, ofwel *Favourable Reference Value* (FRV)). De GRW schetst de populatieomvang in een ecologische toestand van een populatie die gunstig is en is een objectieve, wetenschappelijk onderbouwde waarde. Bij de bepaling worden alleen ornithologisch-ecologische aspecten betrokken. De GRW voor de populatiegrootte is geen doel op zich maar wel een belangrijke pijler voor de bepaling van de vitaliteit van de populatie. Voor een gunstige SvI moeten echter ook andere aspecten (verspreidingsgebied, leefgebied en toekomstperspectief) op orde zijn. Bij het bepalen van de GRW voor de populatie worden voor niet-broedvogels de hierna beschreven uitgangspunten gehanteerd.

- De Vogelrichtlijn bepaalt dat het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (1980), de *Directive Value* (DV), behouden moet blijven. Om te voorkomen dat de DV sterk wordt beïnvloed door piek- of daljaren wordt een gemiddelde over 5 seizoenen aangehouden: de periode 1977/78-1981/82. Wanneer de DV aantoonbaar gunstig is, wordt de GRW gelijk gesteld aan de DV. Er zijn echter gevallen waarbij de periode rondom 1980 aantoonbaar geen gunstige periode is, bijvoorbeeld als gevolg van drukfactoren zoals waterkwaliteit en doorwerking van pesticiden.
- Om te bepalen in hoeverre de DV een populatieomvang op een gunstig niveau weerspiegelt wordt deze vergeleken met de *Ecologisch Gunstige Referentie* (EGR). De EGR weerspiegelt net als bij broedvogels de gemiddelde populatieomvang in een periode waarin de ecologische omstandigheden voor de soort relatief gunstig waren. Deze gunstige referentieperiode varieert per 'voedsel-habitatgilde', soorten die overeenkomstige eisen stellen aan hun leefgebied (zie tabel 5.2 in Vogel *et al.* 2021). Wanneer de EGR op een hoger niveau dan de DV ligt, dan geldt de EGR als GRW; de DV zal dan een ongunstige of minder gunstige situatie weerspiegelen. Als GRW geldt dus de DV *tenzij* de EGR hoger is.
- Wanneer de GRW wordt gebaseerd op een EGR die beïnvloed is door een ontwikkeling vóór de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn die het leefgebied van een soort onomkeerbaar heeft verkleind, dan is de GRW naar beneden bijgesteld. Daarvan is sprake bij enkele soorten die in belangrijke mate gebruik maken van het Zuidwestelijke Deltagebied. Door de Deltawerken is foerageergebied definitief verloren gegaan en per relevante soort is dit in mindering gebracht op de GRW.
- In sommige gevallen kan de EGR niet worden bepaald, bijvoorbeeld omdat de soort sterk toeneemt (>1% per jaar). Dit is o.a. het geval bij soorten die zich recent gevestigd hebben. Dan is de GRW bepaald op het gemiddelde van de periode 2014/15-2019/20.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de ‘Gunstige Referentiewaarde’ (GRW) voor de populatie van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven is het globale populatieverloop op basis van de aantallen (seizoensgemiddelde, rode punten). Dit populatieverloop is weergegeven met een donkerblauwe solide lijn. Relevante waarden, inclusief de periode waar deze betrekking op hebben, zijn aangeduid met gekleurde horizontale balkjes: Directive Value (DV, 1977/78-1981/82, oranje), Ecologisch Gunstige Referentie (EGR, donkergroen) en populatieomvang in de periode 2014/15-2019/20 (donkerrood). De GRW zelf is weergegeven als lichtgroene horizontale lijn. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar box 1 en Vogel et al. (2021).

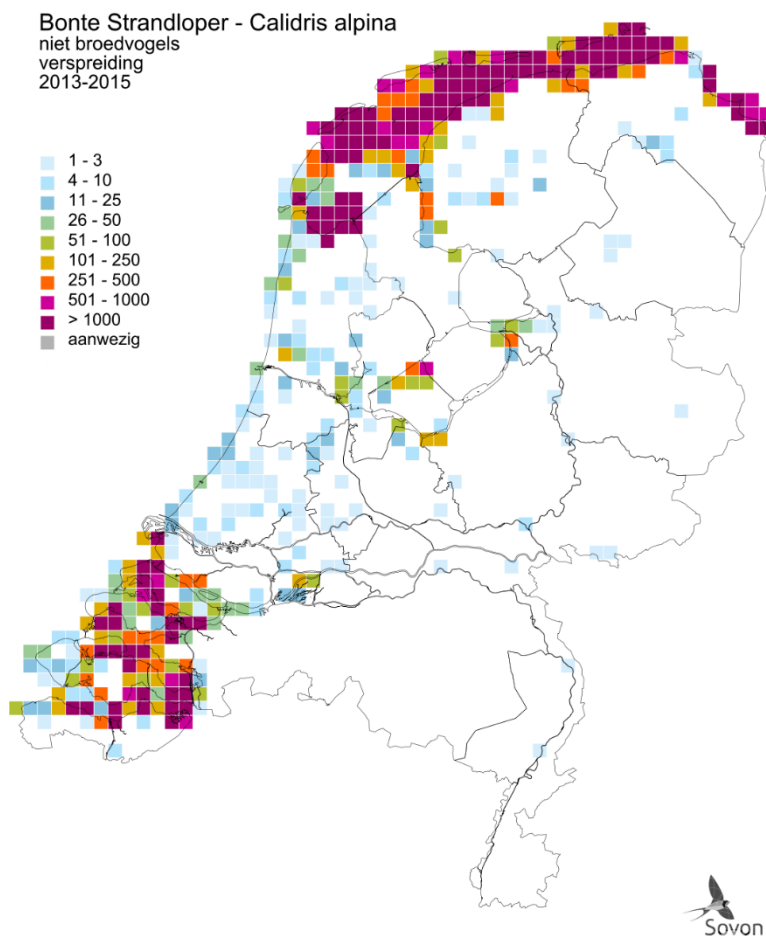
2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

De populatieomvang overeenkomstig de GSvI bedraagt 190.000 vogels (seizoensgemiddelde). Afgezet tegen het huidige aantal van 270.000 vogels (seizoensgemiddelde; 2014/15-2019/20) betekent dit dat de populatie zich in de huidige situatie op een gunstig niveau bevindt.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De Oost-Atlantische flyway-populatie bestaat uit verschillende ondersoorten, welke in de overwinteringsgebieden (m.n. West-Afrika) deels samenkomen. In Nederland gaat het hoofdzakelijk om de ondersoort *C. a. alpina* (van Roomen et al. 2022). De populatie in de Nederlandse zoute rijkswateren is de op de lange termijn toegenomen en recent min of meer stabiel (figuur 1). Bonte Strandlopers kunnen het hele jaar worden waargenomen, maar zijn in de zomermaanden schaars. De aantalspieken met de grote wolken Bonte Strandlopers zijn in de Waddenzee vooral te zien in het najaar, gedurende de doortrekperiode (augustus - oktober). In de zoute Delta is het aantal lager dan de Waddenzee en ligt de piek later, namelijk in december. Het aantal in de Delta is de afgelopen decennia sterk afgenomen, maar lijkt nu te stabiliseren. In het binnenland is de soort schaars en wordt dan met name waargenomen in Laag-Nederland en het riviereengebied (figuur 2).

Figuur 2. Verspreiding van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel in de periode 2013-2015. Per atlasblok van 5x5 km is er een schatting van het aantal vogels gegeven (Sovon 2018).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSvI van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel in de weg staan, wel is verstoring een aandachtspunt. De Bonte Strandloper is namelijk gevoelig voor verstoring, onder meer door recreatie en vliegverkeer, zoals bijvoorbeeld rondom de luchtmachtbasis Markiezzaat plaatsvindt (Arcadis 2023). De onderstaande analyse richt zich op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

Rustende en foeragerende Bonte Strandlopers zijn gevoelig voor verstoring (circa 250 m), dat geldt zeker voor hoogwatervluchtplaatsen en verstoringafstand kan daar tot meer dan 1.000 m zijn (Krijgsveld *et al.* 2022). Het behouden en creëren van rust op de belangrijke foerageer- en rustgebieden (hoogwatervluchtplaatsen) is noodzakelijk om voldoende draagkracht te behouden voor de doortrekpopulatie. Dit geldt zowel voor verstoringen op de kwelders en stranden (hoogwatervluchtplaatsen) als op droogvallende wad- en slikplaten (foerageren) door o.a. recreanten, droogvallende vaartuigen en wadlopers.

Regionale verschillen

Doordat Bonte Strandloper nagenoeg alleen in het Waddengebied, de zoute Delta en andere rijkswateren verblijft, is - behoudens deze geconcentreerde aanwezigheid - van regionale verschillen geen sprake. In zowel de Waddenzee als de Delta spelen dezelfde aspecten van mogelijke verstoringen en benodigde rust. Aannemelijk is dat dit ook geldt voor de overige gebieden in Nederland, maar door de zeer lage dichtheden is dit daar minder zichtbaar en relevant.

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

- Bonte Strandlopers verblijven geconcentreerd in het Waddengebied en in de zoute Delta. Het voorkomen is hiermee sterk gebonden aan de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het behouden van de geschiktheid van deze Natura 2000-gebieden als foerageer- en rustgebied, is door deze concentratie essentieel voor het behoud van de soort. Hoewel het aantal in het binnenland licht toeneemt, is het absolute aantal nog laag. Ook hier verblijven de meeste exemplaren in Natura 2000-gebieden (rijkswateren). Hier profiteert de soort mogelijk van natuurontwikkeling in het rivierengebied, waarbij meer slikkige oevers ontstaan.
- Het project 'Wij & Wadvogels' is een lopend samenwerkingsverband tussen verschillende natuurbeschermings-, onderzoeks- en terreinbeherende organisaties dat gericht is op aanleg en verbetering van broed- en foerageerlocaties voor vogels in het Waddengebied, het vergroten van bewustwording bij recreanten om verstoring te voorkomen en het vergaren van kennis over de effectiviteit van beschermingsmaatregelen. Voor in Nederland doortrekkende Bonte Strandlopers kan dit nieuwe kansen creëren in het Waddengebied door middel van het beschikbaar komen van nieuwe rust- en foerageergebieden en het beperken van verstoring door recreanten (Vogelbescherming Nederland 2018).

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

Het grootste deel van de Nederlandse doortrekpopulatie van Bonte strandloper heeft betrekking op de ondersoort *C. a. alpina*, waarvan de broedgebieden zich in Noordoost-Europa (Scandinavië) en Noordwest-Siberië bevinden. Een klein deel betreft exemplaren van de ondersoort *C. a. schinzii*, waarbij het gaat om de populatie die broedt in Zuid-Scandinavië en de Baltische Staten. De flyway-populatie van de ondersoort *C. a. alpina* wordt geschat op 1.350.000 vogels (2000-2018; van Roomen *et al.* 2022). De langjarige toename en recente stabilisatie in Nederland contrasteert met de ontwikkeling in het Duitse en Deense deel van de Waddenzee (Kleefstra *et al.* 2022), waar al langere tijd sprake is van een afname. Op flyway-niveau is tevens sprake van een afname. Van de populatie van de ondersoort *C. a. schinzii* zijn minder gegevens beschikbaar, de flyway-populatie lijkt stabiel, met een omvang van circa 900.000 vogels (Wetlands International 2022). Op Europees niveau is Bonte Strandloper gecategoriseerd als een soort van 'Least Concern' in de IUCN Rode Lijst (Birdlife International 2021).

Kennisleemtes

Er zijn op dit moment geen kennisleemtes die het behouden van de GSvI in de weg staan.

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2050

Op dit moment bevindt de Bonte Strandloper zich als niet-broedvogel in een GSvI en het toekomstperspectief is gunstig. In combinatie met de toename op de lange termijn en recente stabilisatie, kan behoud van de GRW voor de populatie van 190.000 vogels (seizoensgemiddelde) in 2050 als haalbaar worden beoordeeld.

3. Advies landelijk doel

De populatie bij een GSvI bedraagt 190.000 vogels (seizoensgemiddelde). De huidige populatie van 270.000 vogels (seizoensgemiddelde; 2014/15-2019/20) ligt hier ruim boven. Het toekomstperspectief in Nederland wordt door de afwezigheid van grote knelpunten als 'gunstig' beoordeeld. Met name omdat de afname van de flyway-populatie zich niet lijkt te vertalen in een afname in Nederland (en dan met name de Waddenzee), de draagkracht lijkt voldoende. Het advies is daarom om het landelijke doel op 190.000 vogels (seizoensgemiddelde) te stellen, overeenkomstig de omvang waarbij de soort duurzaam in het leefgebied kan voortbestaan. De landelijke opgave is in de huidige situatie gerealiseerd.

IV. Regionale opgave

1. Actueel voorkomen

In de afgelopen zes seizoenen (2014/15-2019/20) bevond nagenoeg de gehele populatie (100%) van de in Nederland doortrekkende en overwinterende Bonte Strandlopers zich in Vogelrichtlijngebieden, waarvan ruim 99% in gebieden met een instandhoudingsdoel voor deze soort als niet-broedvogel (de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone en diverse Natura 2000-gebieden in de zoute Delta; tabel 3). Tevens bevond de soort zich voor nagenoeg de gehele populatie in rijkswateren (dat is ook zonder het rivierengebied).

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Bonte Strandloper als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven (afgezet tegen landelijk seizoensgemiddelde of -maximum). Functie(s) van het gebied: f (foerageren), s (slapen). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde, m = seizoensmaximum. VR = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied, VR* = VR-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Bonte Strandloper als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrictlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Waddenzee	VR*/HR	rw	f,s (g)	239.430	88%	206.000
Noordzeekustzone	VR*/HR	rw	s (m)	34.349	7%	7.400
Oosterschelde	VR*/HR	rw	f,s (g)	15.171	6%	14.100
Westerschelde & Saeftinghe	VR*/HR	rw	f,s (g)	10.632	4%	15.100
Markiezaat	VR*	NB	s (m)	3.040	<1%	6.400
Voordelta	VR*/HR	rw	f,s (g)	1.457	1%	620
Duinen Goeree & Kwade Hoek	VR*/HR	ZH	f,s (g)	1.402	1%	800
Grevelingen	VR*/HR	rw	f,s (g)	900	<1%	650
Veerse Meer	VR	rw	f,s (g)	115	<1%	-
Haringvliet	VR/HR	rw	f,s (g)	110	<1%	-

2. Advies voor regionale opgave voor 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. Omdat de soort bijna geheel voorkomt in zoute rijkswateren is een regionale opdeling niet nodig (tabel 4). Omdat er voor de Bonte Strandloper geen aanvullende landelijke opgave is (het verschil tussen de huidige populatieomvang (2014/15-2019/20) en de gewenste populatieomvang in 2050), is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Het absolute zwaartepunt ligt in de Waddenzee, gevolgd door de Delta. Gezamenlijk bevindt zich nagenoeg de gehele populatie zich in de zoute rijkswateren. Hier ligt dan ook de grootste opgave, de overige regio's herbergen slechts een minimaal aantal (<0,4%) van de totale populatie niet-broedvogels.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Bonte Strandloper als niet-broedvogel voor 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. De trend voor de rijkswateren is niet bepaald, echter wanneer het aandeel binnen de rijkswateren meer dan 70% betreft wordt aangenomen dat de trend in deze regio overeenkomt met de landelijke trend. hvp = hoogwatervluchtplaats.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2050
rijkswateren	270.000	100%	stabiel	190.000
Overige regio's		elk <1%	-	eventuele foerageerlocaties en hvp's behouden
Landelijk	270.000	100%	stabiel	190.000

V. Prioritering

De Bonte Strandloper bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- ARCADIS. 2023. Natuurdoelanalyse Markiezaat, Provincie Noord-Brabant. Versie 28 februari 2023.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- HORNMAN M., KAVELAARS M., KOFFIJBERG K., VAN WINDEN E., VAN ELS P., DE JONG A., KLEEFSTRA R., SCHOPPERS J., SLATERUS R., VAN TURNHOUT C. & SOLDAAT L. 2022. Watervogels in Nederland in 2019/2020. Sovon rapport 2022/06, RWS-rapport BM 22.03. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KLEEFSTRA R., BREGNBALLE T., FRIKKE J., GÜNTHER K., HÄLTERLEIN B., HANSEN M.B., HORNMAN M., MEYER J. & SCHEIFFARTH G. 2022. Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2019/2020. Wadden Sea Ecosystem No. 41. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany.
- VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M., JANSSEN J.A.M., KUITERS A.T., VAN WINDEN E., BOELE A., SCHMIDT A.M. & VAN VREESWIJK T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- KRIJGSVELD K.L., KLAASSEN B. & VAN DER WINDEN J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- VAN ROOMEN M., CITEGETSE G., CROWE O., DODMAN T., HAGEMELJER W., MEISE K. & SCHEKKERMAN H. (EDS.). 2022. East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogel, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- VOGEL R., FOPPEN R., VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C.A.M. & VAN ROOMEN M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VOGELBESCHERMING NEDERLAND. 2018. Wij&Wadvogels projectplan (publieksversie), Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Geraadpleegde websites*
- WETLANDS INTERNATIONAL. 2022. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org/>. Geraadpleegd op 06/06/2022.